

Josep Franco. Pintures Fotografies i textos de Joan March

Editat per subscripció popular, Granollers, 2003, 112 pàg.

Ressenya

Vicenç Viaplana i Mula

Artista gràfic

«A l'entrada de l'estudi on treballava en Josep Franco, al costat d'un petit jardí atapeït de plantes i cactus que li donen una mica l'aparença de selva tropical i que tapen l'entrada al mateix estudi, criden immediatament l'atenció les estranyes imatges que va pintar a les parets en els últims mesos» escriu Joan March en un dels primers paràgrafs del llibre *Josep Franco. Pintures*.

Els últims mesos, abans de la seva sobtada i dissortada mort, ens vèiem sovint. Amb en Pep, en Joan March i l'Antoni Saborit teníem muntada una petita tertúlia cada dimars a la nit. Confesso que res em va fer sospitar el seu tràgic final.

Havia estat a l'estudi que descriu en March, en Pep Franco volia ensenyar-me unes obres, en què havia estat provant amb processos fotogràfics i em va ensenyar els cactus. Eren el seu últim vehicle cap a l'experiència extrasensorial. El primer va ser un coet

fet amb fustes i altres materials... «Després de veure una pel·lícula de ciència-ficció va pensar de construir un coet per anar a la lluna. Es va agafar la cosa molt seriosament, plenament convençut que aniria a l'espai»... *Across the Universe*, com en la cançó de Lennon i Mc Cartney. *O Day tripper*, millor. Un impuls, una necessitat vital de construir un món amb més sentit que el que li va tocar viure.

Josep Franco. Pintures és un recorregut per una obra valenta i transgressora. Ignorada pel provincialisme endèmic de la infraestructura –tant l'oficial com la privada– artística catalana. Ignorada també per la societat granollerina adinerada, tradicionalment negada per a la cultura i l'art contemporani en especial.

1972. A l'estudi de Riells en Josep Franco i en Joan March comencen, entre passejades i contemplacions psicodèliques dels cingles de Bertí, una nova sèrie

de peces. Un paisatge interior al·lucinant aflora enmig de l'entorn idíl·lic del petit poble val·lesà. Cels plens de sols i planetes, estranyes construccions gelatinoses de vius colors, plantes impossibles i animals extraordinaris. Són obres que estan en sintonia amb els corrents internacionals del surrealisme psicodèlic d'aquells anys. Obres irrepetibles, estranys bolets multicolors en la grisor esmorteïda d'un país sotmès i deprimat. Obres també contra una ortodòxia artística contemporània dominada, aleshores, per un informalisme pretensions i excloent. El surrealisme psicodèlic va quedar atrapat, de fet, entre les avorrides lliçons de l'informalisme i les primeres consignes conceptuals, que s'oposaven a la comercialització de l'art i la pintura.

A finals dels setanta el surrealisme de Franco es torna inquietant. Com si l'acolorit *trip* virés sobtadament pertorbat per les més fosques visions. Animals aterradors habiten planetes desconeguts tenyits de marró ombra. Finestres obertes visualitzen escenaris on es viuen profundes i desconcertants tensions. És el pas, la transició, cap al neoexpressionisme de les obres dels anys vuitanta. Alliberat del formalisme surrealista, l'explosió enèrgica i vital de l'expressionisme li permet llançar una i altra vegada càrreges de profunditat contra els convencionalismes repressius que l'envolten. Personatges desolats, relacions grotesques, deixalles i espais deprimits.

1984. Franco, March i Viaplana a Dau al Set. Salvador Riera, l'histriònic marxant i galerista de

Barcelona, ve a Granollers i tria algunes d'aquestes peces per a l'exposició. En qualsevol altre país civilitzat i normalitzat culturalment, les magnífiques peces exposades a Dau al Set haurien obert a Josep Franco un ventall de noves possibilitats. Oportunitats de seguir treballant i poder ensenyar, de tant en tant, el seu treball en un espai adequat, en alguna bona galeria. Però la Barcelona dels vuitanta, i fins i tot l'actual, és terreny erm per a un artista introvertit, desconexor de l'enrarinat entramat de relacions interessades que conformen el jerarquitzat panorama artístic.

L'exposició de Dau al Set es dibuixa com un punt d'inflexió en la seva carrera. Franco participa en algunes exposicions col·lectives més. Però el dia a dia és dur i apareix, cada vegada amb més intensitat, el desànim. Treballa en el seu negoci dedicat a rentar gossos i segueix pintant en el silenci de l'oblit. Una dramàtica sèrie de cors, pits, formes orgàniques dentades i cranis, dibuixats el 1994 i els *collages* abstractes de 1995, són les últimes peces del llibre.

«Amb l'alcohol i els al·lucinògens, ara ja només consumits com una forma de fugida de la realitat i lluny de l'esperit de recerca del principi, va perdent una batalla que sembla impossible de guanyar. Tot plegat portat en termes d'una clara autodestrucció. Nous problemes afectius, familiars i professionals l'empenyen a marxar cada vegada més lluny de la realitat. Cap a la meitat dels anys noranta deixa pràcticament de fer res de nou i només esporàdicament crea alguna cosa».

Resumeix March, en l'excel·lent text biogràfic que introduïeix l'obra de l'artista.

Josep Franco. Pintures ha estat editat per subscripció popular. Una quarantena de ciutadans de Granollers, l'Associació Cultural i l'Ajuntament de Granollers han fet possible la catalogació de bona part de la seva obra. Aquesta monografia, força singular, presenta i contextualitza la vida i l'obra del pintor granollerí Josep Franco (1947-2001). S'inicia amb una biografia que, més que aportar moltes dades quantitatives sobre les circumstàncies de la seva vida, pretén esbossar un retrat de la seva personalitat i caràcter, a partir de vivències i anècdotes: la seva relació amb els pares, els estudis a Granollers, el primer viatge a Eivissa o l'impacte del viatge a Alemanya per visitar la Documenta de Kassel. El relat intercala aspectes del seu temperament amb l'evolució del seu llenguatge pictòric, des de la psicodèlia de finals dels seixanta, les teles neoexpressionistes dels vuitanta i acabant als *collages* de la darrera etapa. El llibre reproduïx, a pàgina sencera, fotografies de la seva pintura presentades cronològicament i es clou amb un recull de les seves principals exposicions. Als qui el coneixíem personalment i l'apreciàvem professionalment ens hauria costat de suportar la injustícia que la seva obra s'hagués seguit ignorant.

Recentment el Museu de Granollers ha incorporat a les seves col·leccions un parell d'obres de Josep Franco. Un primer pas per al reconeixement d'un gran artista, honest i imprescindible.